

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดหลักการหลักสูตรนี้ให้เป็นการศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะเฉพาะด้านที่สามารถนำไปประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม เป็นการศึกษาที่สนองต่อการพัฒนาอาชีพหรือการศึกษาต่อ และเป็นการศึกษาที่ส่งเสริมการนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ท้องถิ่น ประเทศชาติ โดยมีจุดหมายของหลักสูตรที่มุ่ง ให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตน โดยให้ผู้เรียน ได้พัฒนาความรู้และทักษะเฉพาะด้านตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2533) การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฉบับปรับปรุงจึงเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนได้ตามสภาพของนักเรียน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ไม่จำเป็นต้องยึดติดการเรียนในห้องเรียนที่ต้องมีครูเป็นผู้สอนเท่านั้น แต่ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ศึกษาจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ภายใต้การควบคุมของโรงเรียน

โครงสร้างของหลักสูตรประกอบด้วย วิชาบังคับได้แก่ ภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ พื้นฐานวิชาอาชีพ รวม 30 หน่วยการเรียนรู้ และวิชาเลือกเสรีที่นักเรียนต้องเลือกเรียนอย่างน้อย 45 หน่วยการเรียนรู้จาก กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาพัฒนาศิลปะ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และกลุ่มวิชาอาชีพ โดยมีหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรนี้เกี่ยวกับเวลาเรียน คือ กำหนดเวลาเรียนโดยปกติ 3 ปีการศึกษา ในปีการศึกษาหนึ่งแบ่งเป็น 2 ภาคเรียน ภาคเรียนละ 20 สัปดาห์ กำหนดให้เรียน 2 คาบต่อสัปดาห์ สำหรับ 1 หน่วยการเรียนรู้ ของแต่ละวิชา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2533)

โครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (สพพ.) เป็นโครงการที่ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้มีขึ้นเมื่อปีการศึกษา 2534 จากแนวคิดของ ดร. โกวิท วรนิวัฒน์ ขณะดำรงตำแหน่ง อธิบดีกรมสามัญศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2534) เป็นโครงการที่พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนสามารถเรียนจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายได้ในเวลา 2 ปี อย่างมีคุณภาพเท่าเทียมกับการเรียน 3 ปี โครงการ สพพ. จัดการเรียนการสอนตามจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ เรียนเก่ง มีความขยันหมั่นเพียร มีระเบียบวินัย ความประพฤติดี สมควรได้รับการส่งเสริม

และพัฒนาให้ได้เรียนตามความต้องการ ความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง โดยจัดให้มีกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางมากกว่าการเรียนการสอนโดยปกติทั่วไป (ศิริพร อนันตรศิริชัย, 2537) ซึ่งมีความสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาและแนวทางการจัดการศึกษาในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ที่สนับสนุนการจัดการศึกษา ในรูปแบบและวิธีการให้ผู้มีปัญญาเลิศหรือมีความสามารถพิเศษ ได้พัฒนาอัจฉริยภาพของตน และส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพความพร้อมของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535) นอกจากนี้โครงการ สห.ยังเป็นโครงการที่ช่วยลดงบประมาณด้านการศึกษา เพราะนักเรียนในโครงการ สห.ใช้เวลาเรียนในโรงเรียนน้อยลง 1 ปี ทำให้รัฐจ่ายเงินลงทุนด้านการศึกษาสำหรับเด็กเหล่านั้นน้อยลง และเป็นการช่วยส่งเข้าสู่อาชีพเร็วขึ้น 1 ปีเป็นการเพิ่มพูนรายได้ของรัฐในการจัดเก็บภาษีเพิ่มรายได้ประชาชาติสูงกว่าปกติเร็วขึ้น (ศิริพร อนันตรศิริชัย, 2537) โดยมีจุดประสงค์ของโครงการดังนี้

1. เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
2. เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความพร้อมในด้านบุคลากร สื่อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือและอาคารสถานที่ ได้พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนรู้ สามารถเรียนจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายใน 2 ปีการศึกษา
3. เพื่อส่งเสริมและให้โอกาสแก่นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนรู้ มีความขยันหมั่นเพียรและความประพฤติดี ให้สามารถเรียนจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายได้ใน 2 ปีการศึกษา จากที่หลักสูตรกำหนดไว้โดยประมาณ 3 ปีการศึกษา

จากความเป็นมาที่ได้มีการดำเนินโครงการมาเป็นลำดับนั้น ได้มีการติดตามนิเทศโครงการ โดยหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการเป็นเอกสารทางการ 2 ครั้งคือในปีการศึกษา 2535 เป็นการติดตามสำรวจผลการสอบเข้ามหาวิทยาลัยของนักเรียนในโครงการรุ่นแรกจากโรงเรียนในโครงการ 13 โรงเรียน พบว่านักเรียนในโครงการสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ร้อยละ 70.70 ของนักเรียนในโครงการ (ศิริพร อนันตรศิริชัย, 2537) และในปีการศึกษา 2537 ได้สำรวจติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนใน เขตการศึกษา ส่วนกลาง จำนวน 23 โรงเรียน โดยใช้แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนในโครงการ จากผลการสำรวจพบว่าการจัดการเรียนการสอนมีข้อจำกัดเรื่องเวลา และการคัดเลือกครูเข้าสอน สำหรับด้านนักเรียน พบว่าโครงการก่อปัญหาให้กับเด็กที่มีความสามารถไม่ถึงขั้น (หน่วยศึกษานิเทศก์, 2538) สำหรับการติดตามผลวิธีการอื่น ๆ นั้นมีอยู่บ้างจากการสอบถามผู้บริหารด้วยการ เชิญมาปรึกษาหารือ พบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นด้วยกับโครงการ (บรรจง นงศ์ศาสตร์, 2538) แต่ไม่ได้รายงานผลอย่างเป็นทางการ

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า โครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย(สพพ.)ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้พัฒนามาเป็นลำดับ และมีแนวโน้มจะขยายโครงการไปใช้กับโรงเรียนทั่วประเทศ(บรรจง พงศ์ศาสตร์, 2536) เมื่อศึกษาถึงการประเมินโครงการ พบว่าได้มีการติดตามนิเทศโดยการสำรวจ 2 ครั้งนอกจากนั้น เป็นการสอบถามอย่างไม่เป็นทางการและล้วนเป็นการติดตามนิเทศโดยผู้ดำเนินโครงการเอง ทั้งสิ้น จุดด้อยของการประเมินผลโดยผู้ดำเนินโครงการเอง คือ มักจะมองโลกในแง่ดี และจะรายงานผลเฉพาะด้านที่ประสบความสำเร็จ(สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2536) ผู้วิจัยในฐานะนักประเมินภายนอกจึงเห็นว่าสมควรที่จะทำการวิจัยเชิงประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย(สพพ.)ในครั้งนี้ โดยมุ่งหวังให้ผู้บริหารโครงการได้สารสนเทศสำหรับปรับปรุงโครงการ และเป็นข้อมูลสำคัญสนับสนุนการตัดสินใจหาทางเลือกที่เหมาะสมในการดำเนินโครงการ สพพ.ต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

การวิจัยเชิงประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย(สพพ.)ของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในครั้งนี้นำให้เกิดสารสนเทศประกอบการตัดสินใจสำหรับหน่วยงานเจ้าของโครงการ ในการตัดสินใจปรับปรุงและส่งเสริม ประสิทธิภาพของโครงการ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อประเมิน กระบวนการดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย(สพพ.)
2. เพื่อประเมิน ผลผลิตของโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (สพพ.)
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย(สพพ.) ตามการรับรู้ของ นักเรียน อาจารย์ และผู้บริหาร

ขอบเขตของการประเมิน

ในการประเมินครั้งนี้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการประเมิน โครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย(สพพ.) ซึ่งกรมสามัญศึกษาได้ดำเนินมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2534ถึง ปีการศึกษา 2538 มีโรงเรียนในโครงการจำนวน 48 โรงเรียน (หน่วยศึกษานิเทศก์, 2538)

2. ผู้ให้ข้อมูลในการประเมิน

- 2.1 นักเรียนในโครงการ สพพ. ปีการศึกษา 2538
- 2.2 อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนว ของนักเรียนในโครงการ
- 2.3 ผู้บริหาร และ/หรือผู้ช่วยผู้บริหาร ของโรงเรียนในโครงการ
- 2.4 นักเรียน อาจารย์ผู้สอน นอกโครงการ สพพ. ที่เป็นกลุ่มนำมาเปรียบเทียบ ได้แก่ นักเรียนกลุ่มเก่งและอาจารย์ผู้สอนของ โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ยังไม่ได้เข้าโครงการ สพพ. ในปีการศึกษา 2538

3. ตัวแปรสำคัญในการประเมินโครงการ สพพ.

3.1 กระบวนการดำเนินงาน

3.1.1 ความพร้อมในการดำเนินงานตามโครงการ

- (1) โรงเรียนมีความพร้อมทุกด้านตามหลักเกณฑ์ที่โครงการกำหนดหรือไม่
- (2) นักเรียนที่ร่วมโครงการทุกคนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่
- (3) ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการมีความพร้อมตามหลักเกณฑ์ที่โครงการกำหนดหรือไม่
- (4) อาจารย์ผู้สอนในโครงการมีความพร้อมตามที่โครงการกำหนดหรือไม่
- (5) โรงเรียนดำเนินการรับนักเรียน โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่โครงการกำหนดครบถ้วนตามขั้นตอน หรือไม่

3.1.2. การบูรณาการเนื้อหาและจุดประสงค์ของหลักสูตร

- (1) ผู้ดำเนินโครงการจัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับนักเรียนในโครงการ โดยการบูรณาการหลักสูตรให้มีความแตกต่างไปจากปกติหรือไม่
- (2) นักเรียนในโครงการที่สำเร็จการศึกษาจากโครงการได้ผ่านประสบการณ์ และกระบวนการเรียนการสอนครบเหมือนนักเรียนปกติหรือไม่
- (3) ผู้สอนในโครงการทุกรายวิชา ได้จัดการบูรณาการเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่

3.1.3. วิธีจัดการเรียนการสอน โดยเน้นยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

- (1) ครูผู้สอนในโครงการใช้วิธีสอน โดยเน้นยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือไม่
- (2) บทบาทในกิจกรรมการเรียนการสอนผู้สอนเน้น ให้ผู้เรียนเรียนตามความสนใจ หรือไม่
- (3) บทบาทในกิจกรรมการเรียนการสอนผู้สอนเน้น ให้ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรม หรือไม่

- (4) บทบาทในกิจกรรมการเรียนการสอนผู้สอนเน้น ให้ผู้เรียนตัดสินใจด้วยตนเอง หรือไม่
- (5) บทบาทในกิจกรรมการเรียนการสอนผู้สอนเน้น ให้ผู้เรียนค้นพบด้วยตนเอง หรือไม่

3.1.4. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ

- (1) การคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมโครงการและความพร้อมในการดำเนินโครงการมีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร
- (2) การบูรณาการเนื้อหาและจุดประสงค์ของหลักสูตรมีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร
- (3) การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร

3.2 ผลผลิตของโครงการ

- 3.2.1. อัตราความสำเร็จการศึกษา (GR) ตามโครงการเป็นอย่างไร
- 3.2.2. อัตราประสิทธิภาพการเรียนการสอน (ER) ตามโครงการ เป็นอย่างไร
- 3.2.3. อัตราการสูญเปล่าทางการศึกษา (WR) ตามโครงการเป็นอย่างไร
- 3.2.4. อัตราการประสพผลสำเร็จ (SR) ของนักเรียนในโครงการเป็นอย่างไร
- 3.2.5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในโครงการเป็นอย่างไร

3.3 ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในโครงการ

- 3.3.1. ในมิติการสอน มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโครงการ
- 3.3.2. ในมิติพฤติกรรม มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโครงการ
- 3.3.3. ในมิติสถาบัน มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโครงการ

4. ช่วงวันเวลาเก็บข้อมูล

ช่วงวันเวลาที่สำรวจข้อมูลในการประเมินครั้งนี้ ได้สำรวจข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลในช่วงเดือน พฤศจิกายน 2538 ถึงเดือนมีนาคม 2539

นิยามเชิงปฏิบัติการ

โครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (สพพ.) หมายถึง โครงการที่กรมสามัญศึกษาได้จัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 โดยมีจุดประสงค์ของโครงการดังนี้(หน่วยศึกษานิเทศก์, 2537)

1. เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
2. เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความพร้อมในด้านบุคลากร สื่อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือและอาคารสถานที่ ได้พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนรู้ สามารถเรียนจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายใน 2 ปีการศึกษา
3. เพื่อส่งเสริมและให้โอกาสแก่นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนรู้ มีความขยันหมั่นเพียรและความประพฤติดี ให้สามารถเรียนจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายได้ใน 2 ปีการศึกษา จากที่หลักสูตรกำหนดไว้โดยประมาณ 3 ปีการศึกษา

ความพร้อมของโรงเรียน หมายถึง สภาพของโรงเรียนในโครงการที่กำหนดตามเกณฑ์ของโครงการด้าน บุคลากร สถานที่ และการสนับสนุนจากหน่วยงานในท้องถิ่น(หน่วยศึกษานิเทศก์, 2537) ได้จากการรับรู้ของอาจารย์และผู้บริหาร โดยการตอบแบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์

คุณสมบัติของนักเรียน หมายถึง ลักษณะของนักเรียนตามกำหนดของโครงการได้แก่ระดับผลการเรียนเดิม ความขยันหมั่นเพียร ความประพฤติดี (หน่วยศึกษานิเทศก์, 2537) ได้จากการรับรู้ของอาจารย์ ผู้บริหาร โดยการตอบแบบสอบถาม จากการสังเกต และการสัมภาษณ์

ความพร้อมของผู้บริหาร หมายถึง การเตรียมการที่ผู้บริหารได้ดำเนินการเพื่อนักเรียนในโครงการในด้านต่างๆตามกำหนดในโครงการ ได้จากการรับรู้ของผู้บริหารเองและอาจารย์ในโรงเรียนเดียวกัน โดยการตอบแบบสอบถาม จากการสังเกต และการสัมภาษณ์

ความพร้อมของอาจารย์ หมายถึง การเตรียมการและการปฏิบัติของอาจารย์ผู้สอนต่อการจัดการเรียนการสอน นักเรียน สพพ. ตามเกณฑ์ที่กำหนดในโครงการ ได้จากการรับรู้ของอาจารย์ผู้สอนเองและผู้บริหาร โดยการตอบแบบสอบถาม จากการสังเกตและการสัมภาษณ์

การปฏิบัติขั้นตอนการดำเนินการรับนักเรียน หมายถึง การรับนักเรียนเข้าโครงการตามขั้นตอนต่างๆตามเกณฑ์ที่กำหนดในโครงการ ได้จากการรับรู้ของผู้บริหาร โดยการตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์

ความสมบูรณ์ของหลักสูตรตามโปรแกรม หมายถึง สภาพขององค์ความรู้หลักๆและเนื้อหาในหลักสูตรมีความครอบคลุมองค์ความรู้รวมของหลักสูตร ได้จากการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน โดยการตอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร

การบูรณาการเนื้อหาและวัตถุประสงค์ หมายถึง การปฏิบัติต่อนักเรียนโครงการ สหพ. ของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับการปรับเนื้อหาและจุดประสงค์ ได้จากการรับรู้ของอาจารย์ผู้สอน โดยการตอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต และการวิเคราะห์เอกสาร สมุดงานนักเรียน

การสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การเรียนการสอนที่ประกอบด้วยกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียนได้เรียนตามความสนใจ ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรม ผู้เรียนตัดสินใจด้วยตนเอง ผู้เรียนค้นพบด้วยตนเอง(กรมวิชาการ, 2538) ได้จากการรับรู้ของอาจารย์และนักเรียนจากการตอบแบบสอบถาม การสังเกตและการสัมภาษณ์

จำนวนวิชา ที่สอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง ปริมาณของอาจารย์ผู้สอนและวิชาที่สอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ได้จากการรับรู้ของนักเรียน อาจารย์ผู้สอน โดยการตอบแบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์

ปัญหาและอุปสรรค หมายถึง ข้อขัดข้องต่างๆที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานตามโครงการที่ปรากฏจริงเกี่ยวกับการรับนักเรียน การบูรณาการเนื้อหาและจุดประสงค์ บริหารจัดการเรียนการสอน ได้จากการรับรู้ของ นักเรียน อาจารย์ ผู้บริหาร โดยการตอบแบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หมายถึง ระดับผลการเรียนของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนในโครงการและนอกโครงการ โรงเรียนเดียวกัน รายวิชาที่ตรงกัน ในภาคการศึกษาต้นปีการศึกษา 2538

การประเมินผลผลิตโครงการ หมายถึง การประเมิน อัตราการสำเร็จการศึกษา อัตราประสิทธิผลการศึกษา, อัตราการสูญเปล่าทางการศึกษา, อัตราการประสบความสำเร็จ และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

มิตินการสอน หมายถึง สภาวะแวดล้อมทางการศึกษาที่ประกอบด้วย องค์การ เนื้อหาวิชา ระเบียบวิธี สิ่งอำนวยความสะดวก และงบประมาณ (Robert L. Hammond อ้างใน ภาวณี ศรีสุขวัฒนานันท์, 2535)

มิตินสถาบัน หมายถึง สภาวะแวดล้อมทางการศึกษาที่ประกอบด้วย ตัวนักเรียน ครู ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา ครอบครัว และชุมชน (Robert L. Hammond อ้างใน ภาวณี ศรีสุขวัฒนานันท์, 2535)

มิตินพฤติกรรม หมายถึง สภาวะแวดล้อมทางการศึกษาที่ประกอบด้วย พฤติกรรมด้านความรู้ พฤติกรรมด้านความรู้สึก พฤติกรรมด้านทักษะ และพฤติกรรมการรับรู้ ของนักเรียน (Robert L. Hammond อ้างใน ภาวณี ศรีสุขวัฒนานันท์, 2535)

ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโครงการ หมายถึง ปัจจัยต่างๆที่อยู่ในสภาวะแวดล้อมทางการศึกษา ตามมิตินการสอน มิตินสถาบัน มิตินพฤติกรรม ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโครงการ ได้จากการรับรู้ของ ตัวนักเรียน อาจารย์ผู้สอน และผู้บริหารโรงเรียนโดยการ ทอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการศึกษารายกรณี

ประโยชน์ที่ได้รับจากการประเมิน

ในทางปฏิบัติ

- (1) ได้สารสนเทศเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินโครงการ และปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโครงการ สหณ.สำหรับประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารโครงการในการปรับปรุงประสิทธิภาพของโครงการที่จะดำเนินต่อไป
- (2) ได้สารสนเทศเกี่ยวกับ คุณภาพผลผลิตของโครงการของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาตามโครงการ
- (3) ได้สารสนเทศสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้บริหารในการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ได้ตรงและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในทางวิชาการ

- (1) ในส่วนของการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเป็นสารสนเทศทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าสำหรับผู้สนใจทั่วไป
- (2) รูปแบบที่นำมาใช้ในการวิจัยเชิงประเมิณครั้งนี้ เป็นการผสมผสานแบบจำลองให้เหมาะสมกับลักษณะของโครงการที่จะประเมิน อันจะเป็นแนวทางให้ผู้ที่สนใจการประเมินในลักษณะเดียวกันนำไปเป็นสารสนเทศ ในโอกาสต่อไป